

Pasteltekeningen van Loes Botman

'Dieren kunnen waanzinnig mooi zijn'

Pastel heeft nog vaak een 'soft' imago. Ook Loes Botman kreeg tijdens haar academiejaren van de leerkrachten te horen dat het maar niks was. Gelukkig was ze eigenwijs. Met haar boerderijdieren in pastel timmert ze inmiddels stevig aan de weg.

Als meisje van acht was Loes Botman (1968) al verzot op tekenen. Bij een aardige vrouw in een verlaten boerderij volgde ze tekenlessen, waar ze met een groot schetsboek onder de arm naartoe fietste. Loes groeide op in het dorp Nibbixwoud in West-Friesland en de landelijke omgeving heeft haar altijd getrokken. Hoewel ze nu in Den Haag woont, krijgt ze nog steeds de kriebels als ze na een half uurtje fietsen langs weilanden met koeien komt. 'Je hoort ze snuiven, je voelt hun warmte. Dat lééft. Deze dieren kunnen waanzinnig mooi zijn.

En blijkbaar ontdekken steeds meer mensen dat gevoel. Het buitenleven is enorm in opkomst. Maar dat wist ik acht jaar geleden ook niet toen ik begon met het tekenen van deze dieren.' Haar eerste dierenexpositie was in 1997. Inmiddels komen er zoveel aanvragen binnen voor exposities en tekeningen in opdracht, dat Loes' agenda al zit volgeboekt tot 2005.

HILARISCHE SITUATIES

Op de Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag maakte ze van alles wat, waaronder grote tekeningen van planten

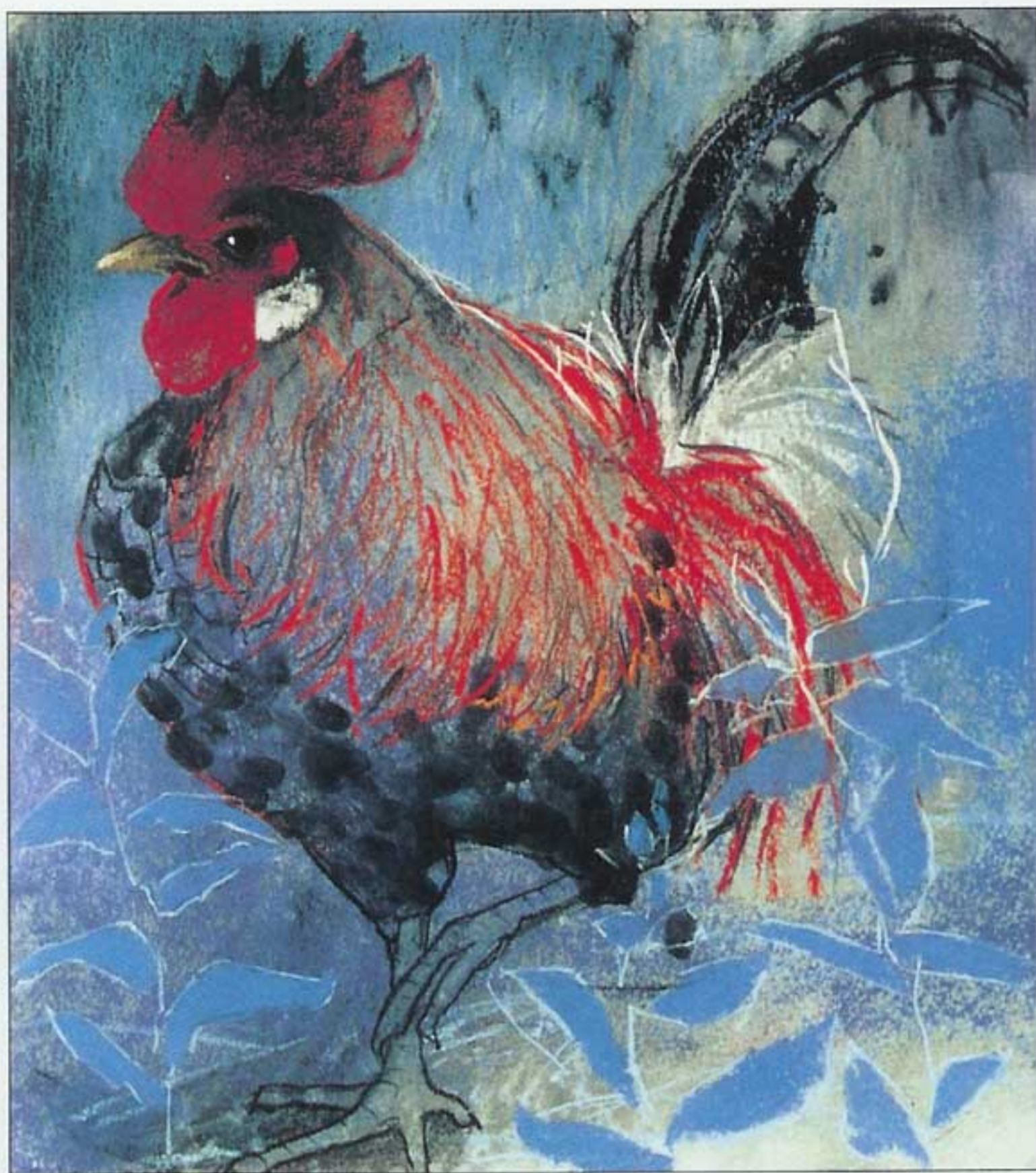
Pastel (2002), 25 x 32,5 cm.

L o e s B o t m a n

Het geeft me enorm veel rust. Voordat ik aan de slag kan, hoef ik niet meer te hopen op mooi weer, eerst een half uur te fietsen, mijn spullen uit te pakken en het krijt uit te leggen. Bovendien kan ik veel beter op details ingaan nu ik met foto's werk. De dieren lopen niet meer weg als ik bezig ben, maar staan stil op het beeld. Mijn werk is daardoor veel gedetailleerder geworden.' Nu ze zoveel afbeeldingen heeft om uit te putten, ontdekt ze ineens een nieuwe houding of stand van een dier waarvan ze de charme inziet, terwijl het haar anders was ontgaan. Het fotograferen is overigens een klus op zich, waarvoor het hele gezin wordt ingeschakeld. 'Ik vraag mijn kinderen in de wei verschillende kanten op te rennen, zodat de dieren net hun kop op een bepaalde manier oprichten. Dat leidt tot hilarische situaties.'

IN HET DIER KRUIPEN

Haar kinderen zijn mede-verantwoordelijk voor de bijzondere kleuren in de tekeningen van Loes. Ze helpen haar maar wat graag bij het uitzoeken van krijt, maar kiezen dan, zoals je van kinderen kunt verwachten, voor de gekste kleurtjes. 'Mijn dochter is dol op roze, dus daarvan heb ik inmiddels een doos vol. In het begin dacht ik: wat moet ik daar mee? Maar ik heb ontdekt dat je roze heel goed in de achtergrond kunt verwerken en toch een frisse kleur behoudt. Op die manier veranderen de kleuren in mijn werk.'

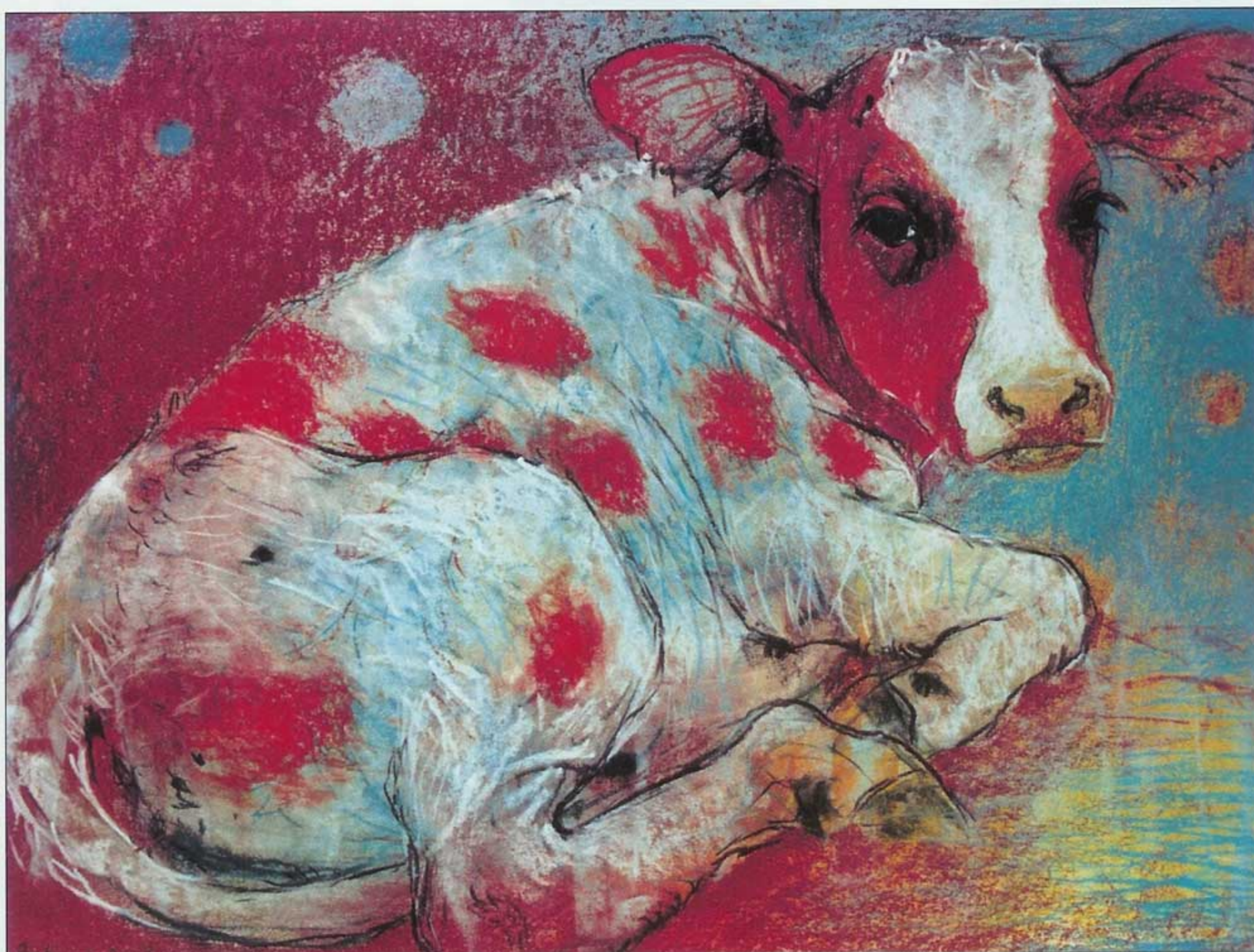

Pastel (2003),
41 x 36 cm.

Al kan ze er niet altijd zo gemakkelijk een vinger op leggen. In een bepaalde periode heb je behoefte aan bepaalde kleuren. Achteraf kun je dat duidelijk benoemen, zoals de blauwe periode van Picasso. Maar op dat moment? Waarom kiest een kunstenaar voor bepaalde kleuren? 'Soms begin ik 's ochtends met de

bedoeling een blauwe kip te tekenen. Maar tijdens het werken verandert het beeld dat ik in gedachten heb en dan eindig ik bijvoorbeeld met een rode kalkoen.'

Loes staat bekend om haar expressivistische tekeningen, zoals een rode koe, een roze geit of een blauw schaap.

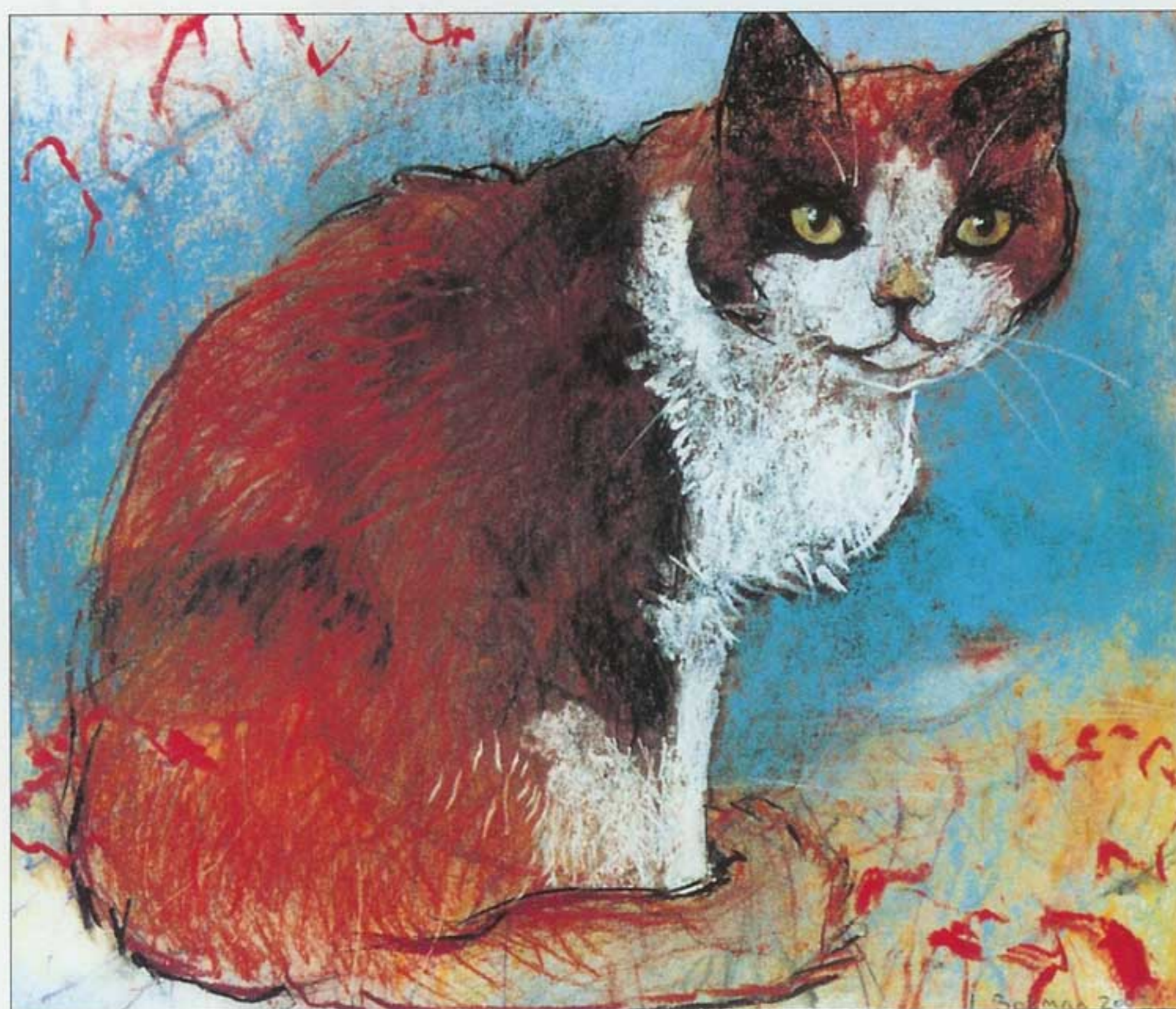

Pastel (2003),
50 x 65 cm.

Pastel (2002), 50 x 65 cm.

Pastel (2003), 36 x 41 cm.

in abstracte vorm. De interesse in boerderijdieren ontstond automatisch, doordat ze het dicht bij huis zocht. 'Met de dieren die ik om me heen zie, heb ik de meeste affiniteit, zoals vogels, koeien en poezen. Inspiratie vind ik altijd heel dichtbij.'

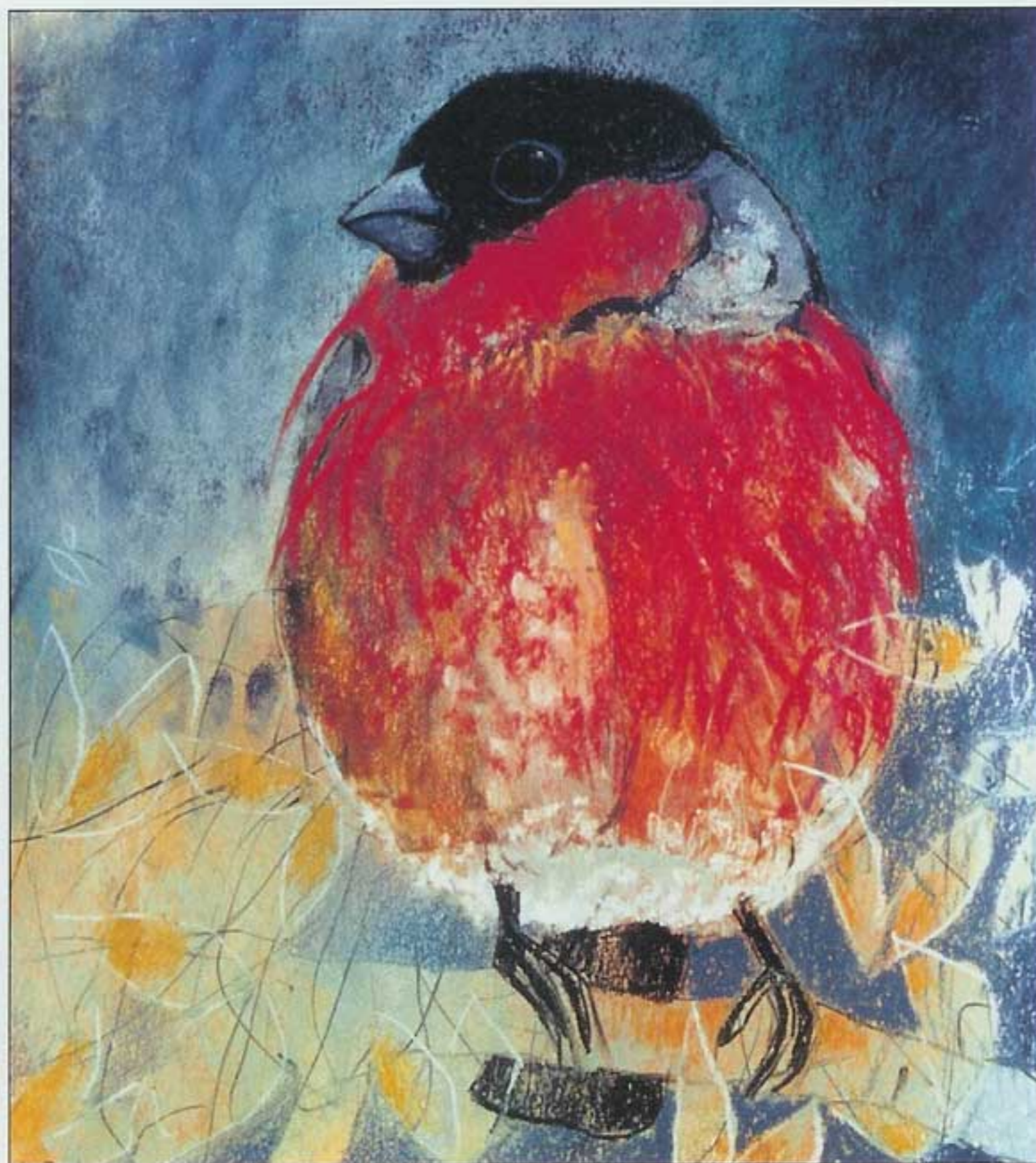
Hoewel ze al heel wat series dieren-tekeningen heeft gemaakt, is ze nog lang niet uitgekeken op het thema. 'Ik heb nog nooit gedacht: vandaag alweer een koe. Natuurlijk heb ik wel eens een dag waarop ik niet weet welke kleur ik moet nemen, maar dat zal iedere kunstenaar herkennen. Ik zou naast de dieren een nieuwe serie op kunnen bouwen, maar het ontbreekt me aan tijd en eerlijk gezegd heb ik die behoefte ook niet. Dieren blijf ik interessant vinden, omdat ik steeds weer nieuwe invalshoeken ontdek bij het tekenen.'

Een nieuwe werkwijze brengt vanzelf nieuwe resultaten met zich mee. Onlangs is ze begonnen met het fotograferen van de dieren alvorens ze te tekenen. Daarvoor tekende ze altijd op locatie. 'Fotograferen zag ik als een concessie, nu was het niet meer puur. Maar het heeft ook veel voordelen.

Door haar opvallende kleurgebruik komen de dieren los van de werkelijkheid en gaan op papier een eigen leven leiden. De karaktertrekken lijken daardoor sterker benadrukt en de levendigheid van de dieren neemt toe. Al heeft ze daar ook andere methoden voor. 'Als ik met een dier bezig ben, probeer ik te ervaren hoe het beweegt en wat er in zijn lichaam omgaat. Bijvoorbeeld hoe een kip kleine dingetjes van de grond pikt en een koe met trage bewegingen een hap gras verwerkt. Ik probeer in het dier te kruipen, anders wordt het al snel illustratief en verval je in symbolen.'

KLEURENMASSA

Loes werkt op basis van spontane ingevingen en ideeën die ze heel lang in haar hoofd heeft. Ze begint altijd heel abstract. 'Een tekening op papier is in het begin niet meer dan een aantal kleurvlekken met lijnen. Donkere en lichte partijen. Omdat ik op paneel niet met donkere kleuren over lichtere kan, moet ik in dat geval al in deze fase de vorm van het dier weergeven. Ik moet dan veel bewuster werken. Op papier heb ik meer vrijheid. In de kleurenmassa maak ik met

Pastel (2003), 41 x 36 cm.

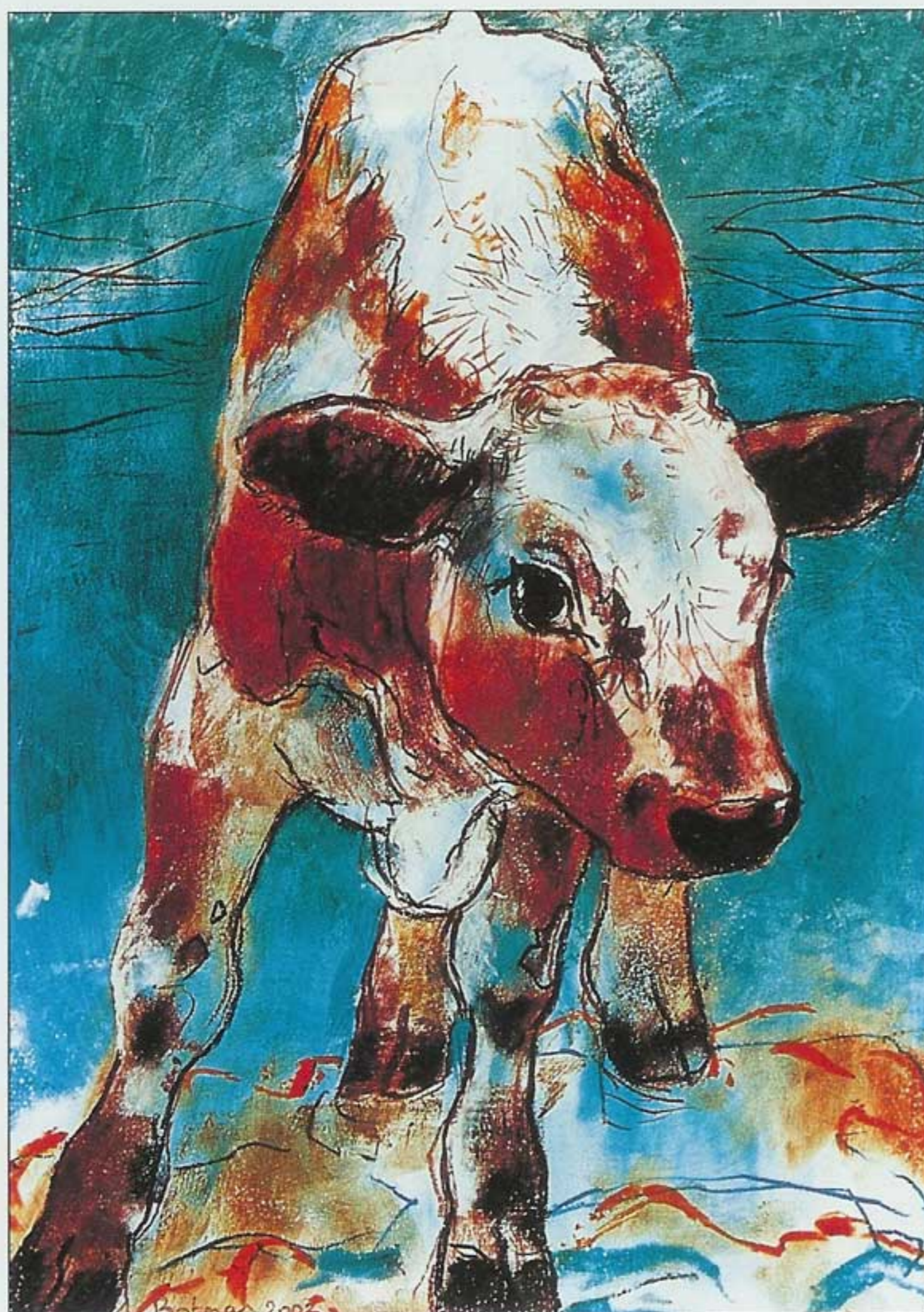
houtskool een schets en zet de contouren van een dier erin. Sommige kleuren blijven, sommige veranderen. Als de schets me niet bevalt, veeg ik die weer weg. Houtskool is heel zacht materiaal,

daar krijg je mooie lijnen mee. Op deze manier werk ik steeds meer toe naar details. Ik kies altijd voor dieren met ronde vormen, zodat mijn tekening lekker vol wordt. Bij een reiger met een lange dunne nek blijft er zoveel achtergrond over. Zelfs een klein eendje krijgt bij mij een dikke, wollige vacht.' Door in de kleurenmassa te tekenen, zijn de dieren één met de achtergrond. Omgeving en dier staan niet los van elkaar.

MOOI MAT

Loes noemt zichzelf een echte tekenaar. 'Ik heb ook veel aquarel gedaan, maar verf gaat z'n eigen gang. Dat mengen, ik kan er niet mee uit de voeten. Ik hou van lijnen. Een penseel schept afstand. Het liefst zou ik de kleuren uit mijn vingertoppen laten komen.' Pastel is hét medium voor Loes, al wordt het niet altijd op waarde geschat. 'Dat heeft waarschijnlijk een historische achtergrond', verklaart ze. 'Meesters maakten vroeger altijd eerst voorstudies in conté of krijt. De schilderijen werden vervolgens verkocht en de studies bleven in het atelier achter. Er bestaat ook verwarring over wat pastel is. Het wordt vaak geassocieerd met vetkrijt waar we mee tekenden toen we jong waren. Wat ik zo mooi vind aan pastel is dat het mat is. Je kunt zo mooi lagen over elkaar zetten. Je kunt er echt mee tekenen. Pastel brokkelt letterlijk uit je hand vandaan. En als ik dan alle kleurschakeringen op de grond zie liggen, haal ik daar ook weer veel plezier uit.' ■

Tekst: Heidi van Beurden

Pastel op paneel (2002), 31 x 26 cm.